

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Науково-навчальний інститут бізнесу, економіки та менеджменту
(повна назва інституту/факультету)

Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування
(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Олександра КАРІНЦЕВА
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

_____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр
(бакалавр / магістр)

зі спеціальності 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність,
(код та назва)

освітньо-професійної програми Підприємство, торгівля та логістика
(освітньо-професійної / освітньо-наукової) (назва програми)

на тему: _____ Підвищення конкурентоспроможності бізнесу на основі
впровадження _____ інновацій

Здобувача(ки) групи ПТЛ.м-21
(шифр групи)

Назаренко Марії Леонідівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ (підпис)

Марія НАЗАРЕНКО
(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

Керівник професор каф. ЕП та БА, д.е.н., проф. Ірина СОТНИК
(посада, науковий ступінь, вчене звання, Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

_____ (підпис)

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри економіки,
підприємництва

та бізнес-адміністрування

_____ Олександра КАРІНЦЕВА

«___» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи

для здобуття освітнього ступеня «магістр»

Студента(ки) групи ПТЛ.М-21, 2 курсу ННІ БіЕМ
(найменування інституту)

Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма: 8.076.00.12 «Підприємництво, торгівля та логістика»

Назаренко

Марії

Леонідівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи: Підвищення конкурентоспроможності бізнесу на основі впровадження інновацій

Затверджена наказом по СумДУ № 1443-VI від «12» грудня 2023р.

Термін подання здобувачем вищої освіти завершеної кваліфікаційної роботи: до «14» грудня 2023 р.

Вихідні дані до роботи: навчальні посібники, підручники, монографії, періодичні видання, інтернет-ресурси, звітність підприємства

Зміст основної частини кваліфікаційної роботи (перелік питань, що підлягають розробленню): теоретичні основи конкурентоспроможності бізнесу; дослідження управління конкурентоспроможністю компанії «СОФТСЕРВ»; шляхи підвищення конкурентоспроможності компанії «СОФТСЕРВ» на засадах

Перелік ілюстрацій (мають бути представлені під час захисту):

аналіз фінансового стану ТОВ «СОФТСЕРВ» за показниками ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності у 2022 році, SWOT-аналіз ТОВ «СОФТСЕРВ», оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «СОФТСЕРВ» за моделлю О.О. Терещенка, Е. Альтмана, Спрінгейта та за коефіцієнтом Бівера, PEST-аналіз ТОВ «СОФТСЕРВ», розподіл факторів PEST-аналізу в порядку убування значущості, напрями впровадження інновацій на підприємстві «СОФТСЕРВ» задля підвищення конкурентоспроможності, реалізація вищезазначених інновацій може призвести до ряду значущих переваг для компанії «СОФТСЕРВ»

Дата видачі завдання: «6» листопада 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи: проф. Ірина СОТНИК
(вч. звання, Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Завдання прийняв(ла) до виконання: 6.11.2023 р. _____
підпис студента(ки)

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	4
SUMMARY	6
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ.....	12
1.1 Поняття конкурентоспроможності та його зв'язок з інноваціями.....	12
1.2 Основні фактори, які впливають на конкурентоспроможність бізнесу.....	18
1.3 Роль інновацій у підвищенні конкурентоспроможності	20
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ КОМПАНІЇ «СОФТСЕРВ»	24
2.1 Аналіз господарсько-економічної діяльності підприємства «СОФТСЕРВ».	24
2.2 Оцінювання інноваційної діяльності ТОВ «СОФТСЕРВ» та її вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства.....	30
2.3 Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «СОФТСЕРВ»	40
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЇ «СОФТСЕРВ» НА ЗАСАДАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ..	45
3.1 Напрями впровадження інновацій на підприємстві «СОФТСЕРВ» задля підвищення конкурентоспроможності	45
3.2 Обґрунтування економічної ефективності реалізації запроваджених інновацій.....	46
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	58

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота містить 61 сторінку тексту, 3 розділи, 5 таблиць, 4 формули, список використаної літератури із 87 джерел.

Метою роботи є аналіз конкурентоспроможності підприємства та пошук шляхів підвищення конкурентоспроможності на засадах впровадження інновацій для конкретного суб'єкта господарювання.

Завдання роботи: дослідити поняття конкурентоспроможності та його зв'язок з інноваціями; з'ясувати основні фактори, які впливають на конкурентоспроможність бізнесу; визначити роль інновацій у підвищенні конкурентоспроможності; проаналізувати господарсько-економічну діяльність компанії «СОФТСЕРВ»; оцінити інноваційну діяльність «СОФТСЕРВ» та її вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства; розкрити напрями впровадження інновацій на «СОФТСЕРВ» задля підвищення конкурентоспроможності; обґрунтувати економічну ефективність реалізації запроваджених інновацій.

Об'єктом дослідження стало підприємство ТОВ «СОФТСЕРВ». Предмет дослідження – конкурентоспроможність підприємства. Методи та прийоми дослідження: теоретичного узагальнення; аналізу та синтезу; групування, економіко-статистичний, аналітичний метод.

Наукова новизна роботи: запропоновано інтегрований підхід до аналізу конкурентоспроможності підприємства, що на відміну від існуючих, враховує економічні, стратегічні, інноваційні аспекти управління ризиками у взаємодії з екосистемою компанії, аналізу взаємовідносини з партнерами, постачальниками та клієнтами.

Практичне значення роботи може бути значущим для підприємств та менеджерів, які прагнуть вдосконалити свої стратегії та зміцнити становище на ринку. Використання інноваційних стратегій в обслуговуванні клієнтів, як запропоновано у роботі, може допомогти підприємствам підвищити лояльність клієнтів та розширити клієнтську базу, обґрунтувати потребу у значних

інвестиціях в дослідженнях та розвиток для забезпечення конкурентоспроможності через інновації.

У першому розділі «Теоретичні основи конкурентоспроможності бізнесу» розглянуто основні підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність», його зв'язок з інноваціями, а також окреслено основні фактори, які впливають на конкурентоспроможність бізнесу. Розкрито роль інновацій у підвищенні конкурентоспроможності.

У другому розділі «Дослідження управління конкурентоспроможністю компанії «СОФТСЕРВ»» наведено загальну характеристику ТОВ «СОФТСЕРВ», проаналізовано господарсько-економічну діяльність ТОВ «СОФТСЕРВ». Виконано оцінку інноваційної діяльності «СОФТСЕРВ» та розкрито її вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства.

У третьому розділі «Шляхи підвищення конкурентоспроможності компанії «СОФТСЕРВ» на засадах впровадження інновацій» запропоновано напрями впровадження інновацій на ТОВ «СОФТСЕРВ» задля підвищення конкурентоспроможності та обґрунтовано економічну ефективність реалізації даних інновацій.

Ключові слова: КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ, ІННОВАЦІЇ, ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ПІДПРИЄМСТВО, БІЗНЕС.

SUMMARY

The qualification work contains 61 pages of the text, 3 chapters, 5 tables, 4 formulas, a list of used literature from 87 sources.

The aim of the work is to analyze the competitiveness of the enterprise and find ways to increase competitiveness based on the implementation of innovations for a specific business entity.

The tasks of the work: to investigate the concept of competitiveness and its connection with innovations; find out the main factors that affect business competitiveness; determine the role of innovation in increasing competitiveness; to analyze the business and economic activity of the "SoftServe" company; evaluate the innovative activity of "SoftServe" and its impact on the level of competitiveness of the enterprise; to reveal directions for the implementation of innovations at "SoftServe" in order to increase competitiveness; justify the economic efficiency of implementing the introduced innovations.

The object of the research was the company SoftServe LLC. The subject of the research is the competitiveness of the enterprise. Research methods and techniques: theoretical generalization; analysis and synthesis; grouping, economic-statistical, analytical method.

Scientific novelty of the work: an integrated approach to the analysis of the company's competitiveness is proposed, which, unlike the existing ones, takes into account economic, strategic, innovative aspects of risk management in interaction with the company's ecosystem, analysis of the relationship with partners, suppliers and customers.

The practical value of the work can be significant for businesses and managers seeking to improve their strategies and strengthen their position in the market. The use of innovative strategies in customer service, as suggested in the work, can help enterprises increase customer loyalty and expand the customer base, justify the need for significant investment in research and development to ensure competitiveness through innovation.

In the first section "Theoretical foundations of business competitiveness", the main approaches to defining the concept of "competitiveness", its connection with innovations, and also outline the main factors that affect business competitiveness are considered. The role of innovation in increasing competitiveness is revealed.

In the second section "Study of SoftServe company Competitiveness Management" the general characteristics of SoftServe LLC are given, the economic activity of SoftServe is analyzed. The evaluation of the innovative activity of "SoftServe" was carried out and its impact on the level of competitiveness of the enterprise was revealed.

In the third section, "Ways of increasing the competitiveness of SoftServe company based on the principles of innovation implementation", directions for the implementation of innovations on SoftServe to increase competitiveness are proposed and the economic efficiency of the implementation of these innovations is substantiated.

Key words: COMPETITIVENESS, INNOVATION, INNOVATIVE ACTIVITY, ENTERPRISE, BUSINESS.

ВСТУП

Дослідження конкурентоспроможності підприємства є важливим, оскільки воно дозволяє визначити та оцінити, наскільки успішно підприємство може конкурувати на ринку. У світі глобалізації конкуренція стає більш інтенсивною. Дослідження конкурентоспроможності допомагає аналізувати не лише внутрішній ринок, а й зовнішній, і виявляти можливості для розвитку на міжнародному рівні. Розуміння конкурентоспроможності дозволяє виявити можливості для інновацій та розвитку нових продуктів або послуг, що робить підприємство більш привабливим на ринку.

Інновації мають значущий вплив на конкурентоспроможність підприємства. Інновації дозволяють підприємствам вдосконалювати свої продукти та послуги, роблячи їх більш якісними, ефективними та конкурентоспроможними на ринку. Підприємства, які інвестують у дослідження та розвиток, можуть легше адаптуватися до змін в економічних, технологічних та соціальних умовах, що дозволяє їм залишатися конкурентоспроможними. Впровадження нових технологій та процесів може покращити ефективність виробництва, зменшити витрати та підвищити якість продукції, що робить підприємство більш конкурентоспроможним.

Інновації дозволяють підприємствам створювати нові продукти та послуги, а також входити на нові ринки, що розширює їхні можливості та джерела прибутку. Підприємства, які володіють інноваційним підходом, можуть заробляти собі репутацію лідера в галузі. Це може привести до збільшення клієнтської лояльності та здатності утримувати та привертати нових клієнтів. Впровадження нових технологій та інноваційних методів може покращити продуктивність праці, забезпечуючи ефективніше використання ресурсів. Підприємства, які ведуть активну інноваційну діяльність, здатні краще конкурувати на глобальному ринку, де вимоги та стандарти можуть бути високими.

Загалом, інновації не лише забезпечують виживання підприємства на ринку, але й можуть вести до його стійкого розвитку та успіху в умовах постійних змін.

Механізми підвищення конкурентоспроможності бізнесу через інноваційну діяльність досліджувалися з різних ракурсів відомими українськими та іноземними науковцями. До числа таких дослідників входять, зокрема: Н. І. Чухрай, Л. С. Лісовська, О. М. Сумець, Є. М. Ігнатова, Т.О. Скрипко, Н. М. Суліма, Л. М. Степасюк, О. В. Величко, К. А. Пріб, Н. І. Патица, В. Г. Андрійчук та інші. За останні роки спостерігається збільшення інтересу до цієї теми, що свідчить про актуальність проблеми і потребу в подальших дослідженнях для розробки ефективних стратегій підвищення конкурентоспроможності через інноваційну діяльність.

Мета роботи - аналіз конкурентоспроможності підприємства та пошук шляхів підвищення конкурентоспроможності на засадах впровадження інновацій для конкретного суб'єкта господарювання

Відповідно до мети було визначено такі основні завдання:

- 1) дослідити поняття конкурентоспроможності та його зв'язок з інноваціями;
- 2) з'ясувати основні фактори, які впливають на конкурентоспроможність бізнесу;
- 3) визначити роль інновацій у підвищенні конкурентоспроможності;
- 4) проаналізувати господарсько-економічну діяльність компанії «СОФТСЕРВ»;
- 5) оцінити інноваційну діяльність ТОВ «СОФТСЕРВ» та її вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства;
- 6) розкрити напрями впровадження інновацій на ТОВ «СОФТСЕРВ» задля підвищення конкурентоспроможності;
- 7) обґрунтувати економічну ефективність реалізації запроваджених інновацій.

Об'єкт дослідження – Товариство з обмеженою відповідальністю «СОФТСЕРВ».

Предметом дослідження виступає конкурентоспроможність підприємства.

Для досягнення поставленої у роботі мети було використано такі методи наукового дослідження: графічного моделювання, теоретичного узагальнення; аналізу та синтезу; групування, економіко-статистичний, аналітичний метод.

Інформаційною базою є наукова література з обраної теми дослідження, підручники і навчальні посібники, а також електронні джерела. Для одержання аналітичної інформації було використано дані статистичної звітності, внутрішньої, насамперед, бухгалтерської звітності суб'єктів господарювання.

Наукова новизна роботи: запропоновано інтегрований підхід до аналізу конкурентоспроможності підприємства, що на відміну від існуючих, враховує економічні, стратегічні, інноваційні аспекти управління ризиками у взаємодії з екосистемою компанії, аналізу взаємовідносини з партнерами, постачальниками та клієнтами.

Практичне значення роботи може бути значущим для підприємств та менеджерів, які прагнуть вдосконалити свої стратегії та зміцнити становище на ринку. Використання інноваційних стратегій в обслуговуванні клієнтів, як запропоновано у роботі, може допомогти підприємствам підвищити лояльність клієнтів та розширити клієнтську базу, обґрунтувати потребу у значних інвестиціях в дослідженнях та розвиток для забезпечення конкурентоспроможності через інновації.

У першому розділі «Теоретичні основи конкурентоспроможності бізнесу» розглянуто основні підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність», його зв'язок з інноваціями, а також окреслено основні фактори, які впливають на конкурентоспроможність бізнесу. Розкрито роль інновацій у підвищенні конкурентоспроможності.

У другому розділі «Дослідження управління конкурентоспроможністю компанії «СОФТСЕРВ»» наведено загальну характеристику ТОВ «СОФТСЕРВ», проаналізовано господарсько-економічну діяльність ТОВ

«СОФТСЕРВ». Виконано оцінку інноваційної діяльності ТОВ «СОФТСЕРВ» та розкрито її вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства.

У третьому розділі «Шляхи підвищення конкурентоспроможності компанії «СОФТСЕРВ» на засадах впровадження інновацій» запропоновано напрями впровадження інновацій на ТОВ «СОФТСЕРВ» задля підвищення конкурентоспроможності та обґрунтовано економічну ефективність реалізації даних інновацій.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ

1.1 Поняття конкурентоспроможності та його зв'язок з інноваціями

Однією з ключових характеристик ринкової економіки є конкурентоспроможність підприємств, яка визначає їхню здатність успішно адаптуватися до вимог конкурентного середовища. Цей показник відображає ефективність та готовність підприємства задовольняти потреби ринку у порівнянні з іншими подібними об'єктами.

Конкурентоспроможність полягає в здатності об'єкта до реального чи потенційного задоволення конкретної потреби, враховуючи конкуренцію на ринку. Здатність витримувати конкуренцію та виходити переможцем в порівнянні з аналогічними об'єктами є важливим аспектом конкурентоспроможності підприємства. [8]

Існує широко визнаний зв'язок між конкурентоспроможністю продукції (товару) та конкурентоспроможністю підприємства. Підприємство не може вважатися конкурентоспроможним, якщо його продукція не знаходить збуту, оскільки це призводить до зменшення обсягів реалізації та погіршення фінансово-економічних показників, таких як рентабельність, оборотність, ліквідність та інші.

Конкурентоспроможність підприємства представляє собою відносну характеристику, яка відображає відмінності у розвитку даного підприємства порівняно з конкурентами з точки зору задоволення потреб споживачів своїми товарами та ефективності виробничої діяльності.

Конкурентоспроможність підприємства визначає його здатність адаптуватися до умов ринкової конкуренції, що включає в себе ряд ключових аспектів. [2]

Серед основних характеристик, що визначають конкурентну позицію підприємства, можна виокремити:

- Використання технологій у виробництві продукції (товарів, робіт, послуг).
- Застосування конкретного типу та рівня маркетингової політики та технологій продажу товарів на ринку.
- Можливості експорту та імпорту, а також успішне проникнення на нові ринки та їх завоювання.
- Рівень технічної оснащеності та потенційні можливості обладнання, які забезпечують конкурентні переваги у зниженні собівартості та цін.
- Рівень кваліфікації персоналу, їхні унікальні знання і навички, що сприяють диференціації продукції та іншим конкурентним перевагам.
- Ефективність системи управління.
- Рівень впровадження інновацій.
- Ефективність інформаційної системи підприємства та стан розвитку його внутрішніх і зовнішніх комунікацій. [7]

Основними індикаторами конкурентоспроможності бізнесу є:

1. Рентабельність виробництва;
2. Ринкова позиція, що визначається конкретною часткою ринку чи його певного сегменту;
3. Цінова еластичність попиту споживачів на диференційований товар.

В економічних дослідженнях виділяють чотири основні рівні конкурентоспроможності підприємства:

- 1) Перший рівень – фокус на виробництві продукції без уваги до потреб споживача.
- 2) Другий рівень – дотримання стандартів, встановлених конкурентами, для виробництва продукції.
- 3) Третій рівень – встановлення нових стандартів і становлення "законодавцем моди" у галузі.

4) Четвертий рівень – успішне конкурування, забезпечене високим рівнем управління, при якому підприємство стає "законодавцем моди" на ринку.[2]

Також існують три рівні конкурентоспроможності підприємства:

- Високий рівень визначається тим, що частка ринку підприємства перевищує частку його основного конкурента.
- Середній рівень характеризується тим, що частка ринку підприємства дорівнює частці його ключового конкурента або незначно відрізняється від неї.
- Низький рівень вказує на те, що частка ринку підприємства значно менша, ніж частка його головного конкурента. [7]

Поняття конкурентоспроможності підприємств тісно пов'язане з концепцією адаптивності. Адаптивність підприємства визначає його здатність ефективно адаптуватися до змін шляхом коригування сфер і напрямів діяльності. Ефективність адаптивності залежить від швидкості та повноти реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищах. Це включає здатність швидко перебудовувати організаційну та управлінську структури для збереження чи зміцнення потенціалу підприємства, щоб гарантувати стійке та ефективне функціонування і розвиток.

Чим вищі адаптивні можливості підприємства, тим легше йому перебудовувати діяльність, вносити зміни в структурні підрозділи, пристосовуватися до негативних впливів зовнішніх загроз, а також повніше використовувати позитивні можливості, що виникають завдяки благоприйнятним змінам у зовнішньому середовищі. [4]

Для аналізу та оцінки конкурентоспроможності підприємства важливо використовувати дві категорії показників-індикаторів: ті, які, їх зростання сприяє зміцненню конкурентоспроможності, і ті, чиє збільшення негативно впливає на неї.

До показників-посилювачів конкурентоспроможності відносяться розмір і темпи зростання обсягу продажів і чистого прибутку, частка інноваційної продукції в загальному обсязі виробництва і продажу, частка нематеріальних активів серед необоротних активів, продуктивність та рентабельність авансованого та власного капіталу, коефіцієнти обороту оборотного капіталу, оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, а також інші фінансові та виробничі показники.

Показники-індикатори негативного впливу на конкурентоспроможність включають коефіцієнт заборгованості, матеріаломісткість продукції, енергоємність виробництва, коефіцієнт плинності кадрів, коефіцієнт зносу основних засобів, співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості, витрати на усунення дефектів продукції та інші. [4]

У умовах насиченого ринку та загостреної конкуренції головною метою товарної стратегії стає створення нових товарів. Сучасний ринок визнає, що здатність до постійного випуску нових продуктів є ключовим елементом передового підприємства. Приблизно половина доходів та обсягів продажів у сучасному ринковому середовищі залежить від впровадження на ринок нових товарів. Створення інноваційних продуктів визнається результатом творчого пошуку та присвоєної комерційної цінності. [19]

Науково-дослідні або дослідно-конструкторські роботи породжують інноваційні продукти, які стають новинами в галузі. Запровадження їх у господарську практику визнається як інновації чи нововведення. [10]

Інноваційний продукт виникає внаслідок виконання інноваційного проекту та науково-дослідної і (або) дослідно-конструкторської розробки нової технології, включаючи інформаційну, або продукції. Його виготовлення включає в себе створення експериментального зразка чи дослідної партії і відповідає таким критеріям:

- Продукт є втіленням об'єктів інтелектуальної власності, таких як винахід, корисна модель, промисловий зразок, топографія інтегральної мікросхеми, селекційне досягнення тощо, на які виробник має державні

охоронні документи (патенти, свідоцтва) або ліцензії від власників цих об'єктів інтелектуальної власності. Об'єкт інтелектуальної власності повинен бути визначальним для даного продукту [11].

- Розробка продукту сприяє підвищенню національного науково-технічного та технологічного рівня.
- В Україні цей продукт виготовлено або буде виготовлено вперше. Якщо він вже присутній на ринку, то він конкурентоспроможний і має значно вищі техніко-економічні показники порівняно з іншими аналогічними продуктами на ринку [11].

Йозеф Шумпетер надає таке визначення інновацій: «інновації – це комерційне впровадження нової продукції чи нових засобів виробництва» [30].

За словами Б. Санто, інновація – це соціально-техніко-економічний процес, який, через практичне використання ідей та винаходів, призводить до створення виробів і технологій, які перевершують за своїми властивостями існуючі. Якщо інновація спрямована на економічну вигоду, то її впровадження на ринку може призвести до додаткового прибутку [23].

Пітер Друкер, який підтримує широкий підхід, визначає інновацію як інструмент підприємців, яким вони вивчають зміни в економіці та суспільстві з метою їх використання в бізнесі та обслуговуванні [9].

Економіст Борис Заболоцький розглядає інновацію як процес формування нового мислення, розроблення, впровадження та поширення нових технічних, товарних, системних, соціальних, екологічних рішень, що вирішують конкретні виробничі, соціальні потреби чи національні інтереси [12].

С. Ілляшенко та О. Прокопенко визначають інновацію як окремий результат діяльності зі створення та використання нововведень у формі удосконалених чи нових товарів, технологій виробництва, методів управління на всіх етапах виробництва та збуту товарів. Ці нововведення сприяють розвитку та підвищенню ефективності підприємств, що їх впроваджують [13].

Олег Лапко розглядає поняття "інновація" з двох підходів: статичного, де інновація представляє собою результат інноваційної діяльності, та динамічного,

де інновація виступає як процес [18]. Ігор Павленко визначає інноваційну діяльність як послідовність взаємопов'язаних кроків, починаючи від зародження ідеї інновації до її реалізації у вигляді продукції, послуги, технології та подальшого поширення [22].

Наталія Чухрай та Людмила Лісовська визначають інновацію як кінцевий результат творчої діяльності, що виявляється у введенні на ринок нового або удосконаленого продукту, технологічного процесу або нового підходу до надання споживчих послуг [28].

В залежності від конкретних цілей інвестора можна виділити різноманітні типи інновацій, які спрямовані на різні аспекти діяльності підприємства:

- Товарна інновація: Цей тип інновації передбачає впровадження нового продукту на ринок, що може включати в себе нові моделі, характеристики чи функціональні можливості.
- Технологічна інновація: Ця категорія інновацій орієнтована на впровадження нових методів виробництва або використання передових технологій для покращення ефективності та якості продукції.
- Ринкова інновація: Тут йдеться про створення нових ринків для товарів або послуг, можливо, шляхом розширення географії збуту чи введення продукції на нові сегменти ринку.
- Маркетингова інновація: Цей тип інновації включає освоєння нових джерел постачання сировини або напівфабрикатів та розвиток нових каналів постачання.
- Управлінська інновація: Орієнтована на перебудову структури управління підприємством для забезпечення більшої ефективності, гнучкості та адаптабельності.
- Соціальна інновація: Зумовлена впровадженням заходів, спрямованих на поліпшення якості життя населення та соціальні покращення.

- Екологічна інновація: Спрямована на впровадження заходів з охорони природи та навколишнього середовища у процесах виробництва та споживання. [14,40-42,71,72,74,77,81,85-87].

Інновації необхідно відрізнити від несуттєвих видозмін у продуктах та технологічних процесах (естетичні зміни). Технічні або зовнішні зміни, які не впливають на конструктивне виконання та не змінюють параметри якості або вартість виробу, не можна вважати інноваціями. [17]

Майкл Портер визнає інноваційний розвиток одним із ключових факторів підвищення конкурентоспроможності. За його думкою, існують три рівні конкурентоспроможності: національна, галузева та підприємства.

Портер стверджує, що національна конкурентоспроможність залежить від здатності промисловості постійно розвиватися та впроваджувати інновації. Передові національні компанії досягають конкурентної переваги, змінюючи основні аспекти конкуренції. Збереження цієї переваги вимагає постійного удосконалення продукції та інших факторів, щоб уникнути наздогнання та випередження конкурентами.. [29]

1.2 Основні фактори, які впливають на конкурентоспроможність бізнесу

Фактори, які впливають на конкурентоспроможність суб'єкта господарювання можна розподілити на дві основні категорії: внутрішні та зовнішні.

До зовнішніх факторів варто віднести:

1. Дії органів державної влади (фіскальна та кредитно-грошова політика, законодавство). Наприклад, розміри податкових ставок можуть впливати на рівень прибутку підприємства..

2. Ситуація на ринках сировини та матеріальних ресурсів, ринках праці, ринках засобів виробництва та фінансових ресурсів.

3. Розвиток суміжних та допоміжних галузей. Тут мова йде про впровадження нових технологій (економія ресурсів, глибока переробка), нових матеріалів та джерел енергії, що може підвищити науковий та виробничий потенціал підприємства.

4. Характеристики попиту, включаючи ріст попиту на вироблені підприємством товари, його стабільність та здатність підприємства отримувати високі прибутки. Параметри попиту, такі як нестабільність чи зміна вимог споживачів до якості продукції, або скорочення покупної спроможності населення, можуть ускладнити утримання конкурентоспроможності підприємства на ринку. [16]

Серед внутрішніх факторів можна виділити наступні:

1. Діяльність керівництва та апарату управління підприємства, такі як організаційна та виробнича структури управління, рівень кваліфікації та професійні навички управлінського персоналу і т. д.

2. Технологічне оснащення підприємства. Оновлення обладнання та впровадження передових технологій дозволяє підприємству підвищити свою конкурентоспроможність і збільшити внутрішню гнучкість виробництва.

3. Сировина, матеріали та напівфабрикати. Якість сировини, її ефективне використання та мінімізація відходів мають важливе значення для конкурентоспроможності підприємства. Покращення використання сировини та комплексна її переробка сприяють зниженню витрат виробництва і, отже, збільшенню конкурентоспроможності.

4. Збут продукції: його обсяг та витрати. Ефективність збутової політики впливає на загальну конкурентоспроможність підприємства. Висока якість продукції та раціонально побудована стратегія збуту, спрямована на збільшення обсягів продажів і завоювання нових ринків, сприяють підвищенню конкурентоспроможності. [2]

Фактори, такі як ефективне управління ризиками та висока фінансова стійкість, визначають конкурентоспроможність підприємства, створюючи міцний фундамент для його успіху. У той же час, ресурси, звільнені від

управління ризиками, можуть бути використані для інновацій, які відіграють ключову роль у підвищенні конкурентоспроможності. Інновації дозволяють підприємствам адаптуватися до змін, забезпечуючи гнучкість та високий рівень адаптивності, що стає основою для стійкого конкурентного виграшу в динамічному бізнес-середовищі.

1.3 Роль інновацій у підвищенні конкурентоспроможності

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» [1], спрямованого на підтримку економічного розвитку через інновації, державну підтримку отримують суб'єкти господарювання усіх форм власності, що втілюють інноваційні проекти, а також підприємства, які мають статус інноваційних.

Ключові фактори, що визначають динаміку інноваційних процесів, включають:

- науково-технічний прогрес, який реалізується у формуванні та розвитку виробничо-технологічної бази підприємства;
- ринкові можливості підвищення конкурентоспроможності, використання яких надає суб'єктам господарювання можливість отримати конкурентні переваги перед іншими учасниками ринку. [21]

Основним аспектом в інноваційній стратегії підприємства (організації) є сформулювання ключової мети розробки інновацій, встановлення чіткого терміну впровадження, оцінка конкретних результатів та скорочення термінів введення нових продуктів на ринок. [24] Ретельна інноваційна політика визначає напрямок збору інформації та розробки пропозицій, що стимулює систематичний пошук можливостей і мобілізує розробницькі групи. Створення відповідних умов для ефективно організації управління інноваціями в промислових підприємствах (організаціях) сприятиме загальному підвищенню конкурентоспроможності виробленої продукції та прибутковості діяльності підприємства.

Інноваційна діяльність, як правило, асоціюється з високим рівнем ризику і значними витратами. Згідно з емпіричними дослідженнями, лише 4-5 нових товарів з 100 ідей для нових продуктів досягають комерційного успіху на ринку. Таким чином, в маркетингу інноваційних продуктів варто надавати перевагу стратегічному підходу.

Використання конкретних тактичних принципів при впровадженні інновацій допомагає зменшити пов'язаний з цим ризик:

- Інновація має базуватися на довгостроковому, цільовому та стратегічному плануванні.
- Підприємство повинно мати достатні ресурси, структуру та фінансові можливості для здійснення інноваційних процесів.
- Наявність належних технологічних "ноу-хау" щодо цільових ринків є важливою передумовою.
- Регулярний обмін інформацією зі споживачами та експертами дозволяє своєчасно виявляти нові потреби.
- Нові продукти повинні відрізнятися від конкурентних аналогів.
- Інновації, які базуються на потребах ринку, мають більший успіх, ніж ті, які виникають в результаті науково-технічних досліджень. Таким чином, взаємодія виробника продукції зі споживачами є обов'язковою передумовою для створення конкурентоспроможних товарів. [3]

У 2022 році Україна погіршила свій рейтинг та посіла 57 позицію (у 2021 році посідала 49 позицію) в рейтингу Глобального Інноваційного Індексу (із 132 країн), а також посіла 34 місце серед 39 економік Європи.

У 2023 році відбулося покращення, Україна посіла 55 позицію та посіла 34 позицію серед 39 економік Європи. [34]

Деякі складові рейтингу (в порівнянні з 2022 роком):

- регуляторне середовище – 77 позиція (– 2 позиції)
- бізнес середовище – 88 позиція (+ 11 позицій)
- людський капітал та дослідження – 47 позиція (+ 2 позицій)
- освіта – 31 позиція (– 5 позиції)

- R&D – 68 позиція (– 9 позицій)
- інформаційно-комунікаційні технології – 59 позиція (+ 4 позицій)
- знання та результати наукових досліджень – 45 позиція (– 9 позицій) [34]

Впровадження інновацій є високовартісним та ризикованим процесом, і рішення про вибір напрямку інновацій залежить від складного мотиваційного комплексу власників інвестиційного капіталу. Цей комплекс складається з двох основних елементів: мотивації портфельних інвесторів, які здійснюють зовнішнє кредитування інноваційного процесу, та мотивації підприємців, які використовують внутрішнє самофінансування розвитку.

Вирішення проблеми конкурентоспроможності є ключовим елементом стратегії економічного росту інноваційного типу. Такий підхід дозволить забезпечити перехід економіки на ринкові рейки та ефективніше інтегрувати господарство країни у світову економіку. Для досягнення цієї мети потрібно активне втручання держави у створення та впровадження інновацій, зокрема, ефективне державне прогнозування та планування науки, значні інвестиції у цю сферу та стимулювання осіб, які займаються виробництвом знань та інноваційною діяльністю..

Зміцнення конкурентних позицій в ключових галузях переробної промисловості можливе лише за умов істотного збільшення інвестиційних можливостей та накопичення інноваційного потенціалу. [20]

Конкурентоспроможність товарів і послуг на ринковій економіці визначається рівнем інновацій у всіх етапах їхнього життєвого циклу, включаючи розробку, виробництво та реалізацію. Суттєвим аспектом є стан інноваційного процесу в Україні, яка, на жаль, продовжує втрачати свої позиції у глобальному рейтингу економічної конкурентоспроможності, згідно із Всесвітнім економічним форумом та його Індексом глобальної конкурентоспроможності.

Цей індекс відображає стан конкурентоспроможності країн у світі та відзначається комплексним оцінюванням різноманітних факторів, таких як інновації, інфраструктура, макроекономічна стійкість та інші. Україна, на жаль,

стикається з тенденцією зниження свого інноваційного рівня, що справляє негативний вплив на її міжнародні конкурентні можливості та загальний економічний стан. Збільшення інноваційної активності та підтримка інноваційних ініціатив можуть стати ключовими факторами у поліпшенні конкурентоспроможності України в глобальному контексті. Україна має низький рейтинг (84 місце порівняно з 51–62 місцями для трьох країн-членів ЄС з найгіршими показниками).

Робоча сила в цілому добре освічена, але ринок праці характеризується значною неформальною зайнятістю.

Підвищення конкуренції вимагає модернізації виробництва, створення нових продуктів та організаційних трансформацій. Дослідження управління інноваціями в умовах конкуренції проводилися вченими. Проте теоретичні питання сталого інноваційного розвитку підприємства залишаються маловивченими. Важливо звернути увагу, що основний напрямок інноваційного розвитку — це визначення резервів підвищення ефективності виробництва та скорочення витрат, хоча інновації часто мають поточний характер через невеликі обсяги продажу.

Інновації, як ключовий елемент, відіграють критичну роль у підвищенні конкурентоспроможності підприємства, дозволяючи не лише адаптуватися до змін у ринковому середовищі, але і здобувати конкурентні переваги. Враховуючи це, оцінка конкретного підприємства в контексті його інноваційних зусиль стає невід'ємною частиною стратегічного планування. Акцент на внутрішніх інноваціях, новаторських продуктах чи підходах до виробництва визначає готовність підприємства до викликів ринку та його здатність забезпечити стабільний розвиток у конкурентному середовищі.

РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ КОМПАНІЇ «СОФТСЕРВ»

2.1 Аналіз господарсько-економічної діяльності підприємства «СОФТСЕРВ»

ТОВ «СОФТСЕРВ» - це провідна ІТ-компанія, що займається консалтингом та надає послуги у сфері цифрових технологій.

Загальні дані про підприємство наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальні дані про компанію «СОФТСЕРВ»

Повне найменування юридичної особи	Товариство з обмеженою відповідальністю «СОФТСЕРВ»
Основний вид діяльності	62.09 Інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем
Інші види діяльності	Видання іншого програмного забезпечення, Комп'ютерне програмування, Консультування з питань інформатизації, Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність
Власник	Тарас Кицмей, Ярослав Любінець, Юрій Василик, Тарас Вервега, Олег Денис
Рік заснування в Україні	1993
Центральний офіс	Львів
Виторг	25-30 млрд грн (на 2022 рік)
Кількість працівників	8000
Кількість працівників, які повернулись із лав ЗСУ	40
Веб-сторінка	https://www.softserveinc.com/uk-ua

Джерело: складено автором на основі [35, 37]

Фахова компетенція ТОВ «СОФТСЕРВ» ґрунтується на технологіях – від створення цифрових новинок, до докорінної реорганізації роботи підприємства.

Профільні послуги компанії служать цеглинками у фундаменті, на який опирається робота ІТ усієї організації. ТОВ «СОФТСЕРВ» допомагає клієнтам запроваджувати нові і вдосконалювати або виводити з експлуатації застарілі процеси, тим самим скорочуючи час виходу на ринок [10].

ТОВ «СОФТСЕРВ» має значний досвід у розробці програмного забезпечення у напрямках Cloud, Security, UX Design, Big Analytics, Internet of Things. Головними сферами, для яких компанія розробляє програмні рішення, є healthcare, retail, financial services та software [32].

Управління конкурентоспроможністю компанії, зокрема такою великою як ТОВ «СОФТСЕРВ», є складним завданням, яке включає в себе різноманітні аспекти, такі як стратегічне планування, інновації, ринковий аналіз, технологічний розвиток, управління персоналом та багато інших.

Нижче наведено ключові аспекти, які можуть бути важливими для управління конкурентоспроможністю компанії «СОФТСЕРВ» [36]:

1. Стратегічне планування. Досвід компанії полягає в здатності створювати організаційні можливості для впровадження стратегічних змін:

- Розуміння драйверів змін: стратегія, візія, процес і принципи цільової операційної моделі, чітко підкріплені бізнес-перевагами майбутніх змін; аналіз поточного стану працівників, процесів і технологій, що існують на даний момент, та можливостей для змін.
- Визначення та пріоритезація стратегії змін: визначення та документування того, як компанія буде функціонувати в бажаному стані з точки зору людей, процесів та технологій; проведення детальної оцінки впливу змін на поточний та бажаний стан для фіксації змін.
- Оцінка готовності до змін та ризиків: розробка комплексної стратегії змін; планування та створення внутрішньої команди; визначення ризиків; визначення змін до політик, процесів та посібників; аналіз потреб у навчанні з визначенням прогалів у знаннях; підтримка аналізу за допомогою ефективного плану комунікацій та проведення тренінгів.

- Виконання та підсилення: визначення та оцінка готовності, бажання та здатності користувачів розпочати роботу для досягнення бажаного результату; надання підтримки за необхідності; моніторинг та сприяння впровадженню в організації в режимі реального часу.

2. Інновації та технологічний розвиток [43,45,46,47,55,56,57,59,60,67,68,71,73,76,78-80,82-84]. Консультації з інновацій допомагають розвивати конкурентні переваги по всьому ланцюгу створення вартості. Необхідно постійно впроваджувати масштабні та ефективні інновації відповідно до бачення та стратегії організації:

- Раціоналізований процес із врахуванням часу виходу на ринок, зменшенням втрат і зосередженістю на результатах з високою цінністю для бізнесу, які забезпечують послідовний успіх.
- Цілісність та узгодженість організації по вертикалі та горизонталі.
- Багатовимірний підхід, який використовує кілька типів інновацій по всьому ланцюгу створення вартості для створення комплексних, конкурентоспроможних і перевірених пропозицій.
- Можливість навчатися, адаптувати процеси та інтегрувати їх в унікальну організаційну культуру.

3. Якість продуктів і послуг. керуючи усім процесом розробки продукту від пошуку ідей до тестування кінцевим користувачем, використовує методологію дизайн-мислення. [36] Цей підхід дозволяє підтримувати клієнтів у формуванні бачення ідеального рішення, затвердженні його дизайну через прототипування, розробці та впровадженні інновацій, а також оптимізації процесів для підвищення стійкості продукту чи послуги [47,48,49,50,52,53,58,69].

Переваги даного підходу включають:

- Використання емпатії та орієнтація на людину в дизайні та розробці продукту для максимального задоволення клієнтського досвіду..

- Повномасштабне управління та інтеграція внутрішніх та зовнішніх вимог клієнтів, різних варіантів використання та відгуків.
- Перевищення очікувань клієнтів за рахунок своєчасного надання послуг високої якості та постійних інновацій.

4. Управління персоналом. Відданість працівників компанії — це те, з чого все починається. Технології лежать в основі інфраструктури та можливостей компанії, але саме персонал є рушійною силою змін. Варто надавати працівникам навички та знання, необхідні для підтримання динаміки, максимізації рентабельності інвестицій та повного прийняття користувачами [10].

Інструменти управління персоналом:

- Консультативна підтримка протягом усього життєвого циклу проекту.
- Встановлення мінімально необхідних показників для успішного завершення проекту.
- Забезпечення досягнення цих контрольних показників.

5. Глобалізація і партнерство. Компанія вірить у силу партнерської екосистеми, а також у те, що партнери та партнерські платформи відіграють основну роль у майбутньому цифрової економіки.

Нижче наведено перелік основних партнерів компанії «СОФТСЕРВ» та їх сфери компетентності:

- Провідний консалтинговий партнер Amazon Web Services [61]. Як консалтинговий партнер мережі AWS, ТОВ «СОФТСЕРВ» яка має в своєму складі спеціалізованих інженерів з обробки та аналізу великих даних, архітекторів та кваліфікованих аналітиків, надає широкий спектр послуг для різноманітних проектів. Ці послуги включають у себе стадії від формування ідей та дизайну до оцінки, оптимізації та впровадження.
- Основний сервісний партнер платформи Google Cloud [62]. ТОВ «СОФТСЕРВ» спільно з Google Cloud допомагає підприємствам створювати персоналізований досвід для клієнтів, враховуючи їхні

індивідуальні потреби. Використовуються передові рішення в області управління великими даними, хмарної архітектури, сервісів GCP, захисту даних, штучного інтелекту, машинного навчання та когнітивних обчислень.

- Microsoft Solution Partner [63]. ТОВ «СОФТСЕРВ», як сертифікований постачальник рішень Microsoft, спеціалізується на наданні передових рішень для клієнтів на основі технологій Microsoft. Процес починається з оцінки бізнес-цілей та визначення рішення, яке відповідає потребам бізнесу та допомагає трансформувати бізнес клієнта, щоб він став більш гнучким та ефективним.
- Зареєстрований партнер-консультант Salesforce [44]. Як партнер Salesforce, ТОВ «СОФТСЕРВ» оптимізує управління зв'язками з клієнтами за допомогою провідних соціальних, мобільних і хмарних технологій.
- Mulesoft [64]. Команда сертифікованих MuleSoft експертів у компанії «СОФТСЕРВ» допомагає підприємствам впроваджувати цифрові трансформації та інновації на ринку лідерів, надаючи не лише технології, але й методологію, оптимальні практики та інструменти для використання підходу API-led connectivity.
- VMware [66]. Завдяки таким рішенням VMware, як VMC на платформі AWS і Tanzu клієнт не тільки пришвидшить цифрову трансформацію та модернізацію систем та інфраструктури, але й матиме змогу запровадити інновації та збільшити рентабельність інвестицій.

6. Управління ризиками. Стандарти безпеки постійно змінюються. Це змушує компанії спиратись на регулярний пильний моніторинг та підтримку відповідності цим стандартам. Вимоги до їх дотримання перебувають в центрі всіх рівнів програм, забезпечуючи повну відповідність міжнародним стандартам безпеки [31].

Переваги управління ризиками:

- Аналіз середовища, бізнес-процесів та безпеки відповідно до міжнародних стандартів безпеки та вимог кращих практик.
- Постійне дотримання вимог, які неперервно змінюються.
- Мінімізація ризику зовнішніх і внутрішніх загроз для даних та систем.
- Захист конфіденційності, доступності та цілісності даних.

7. Корпоративна соціальна відповідальність (CSR). Програма корпоративної соціальної відповідальності ТОВ «СОФТСЕРВ» не тільки орієнтована на власний персонал, але й активно підтримує та сприяє розвитку місцевих спільнот, де вона знаходиться. Ключовими принципами повсякденної діяльності компанії є відповідальність перед клієнтами, співробітниками та суспільством.

Основні принципи корпоративної соціальної відповідальності:

1. ТОВ «СОФТСЕРВ» створює рівні та прозорі умови в робочому середовищі для всіх, незалежно від таких критеріїв, як вік, колір шкіри, релігія, національність, громадянство, сімейний стан, сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність, гендерне самовираження, а також психічні чи фізичні особливості.

2. Добробут людей є надзвичайно важливим для ТОВ «СОФТСЕРВ». Розробляючи будь-яке корпоративне рішення, компанія дбає про добробут співробітників, враховуючи різні аспекти для розкриття їхнього потенціалу. Мета - дати їм можливість бути продуктивними та креативними, створювати спільноту взаємопідтримки та людяності [10].

3. У сучасному світі технологій, ІТ освіта має вирішальне значення. Надаючи можливості для навчання широким верствам населення та покращуючи якість освіти разом з університетами та урядами в усьому світі, компанія прагне забезпечити якомога більше людей можливістю процвітати в цифровому світі та користуватися його перевагами [10].

Проведення аналізу господарсько-економічної діяльності конкретного підприємства дозволяє глибше зрозуміти його фінансове здоров'я, витрати та ефективність операцій. Ретельний огляд фінансових звітів та показників

виручки, прибутку і рентабельності стає важливим кроком у визначенні сильних та слабких сторін підприємства. Зокрема, урахування фінансових показників в контексті витрат на дослідження та розвиток, а також інвестицій у технологічне оновлення, надає можливість визначити ступінь готовності підприємства до конкуренції. Такий аналіз формує основу для оцінки конкурентоспроможності, адже він дозволяє визначити, наскільки підприємство вдало адаптується до ринкових викликів, і як його фінансові ресурси сприяють забезпеченню високого рівня конкурентоспроможності в індустрії.

2.2 Оцінювання інноваційної діяльності ТОВ «СОФТСЕРВ» та її вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства

Підвищення результативності виробництва та забезпечення конкурентоспроможності продукції базується на використанні передової техніки та прогресивних технологій, впровадженні сучасних організаційних форм та ефективних економічних методів управління. Вдосконалення виробництва реалізується шляхом інноваційної діяльності на різних етапах циклу "наука-виробництво".

Нині актуальність інновацій підтверджується численними факторами. Основними факторами є:

- 1) Необхідність адаптації й переосмислення структури підприємств відповідно до вимог ринку.
- 2) Застарілість машинного парку і технологічного обладнання.
- 3) Постійні і стрімкі зміни в попиті на товари.
- 4) Інтенсивна конкуренція [25].

Інноваційна діяльність є процесом, спрямованим на впровадження результатів завершених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий або вдосконалений продукт, представлений на ринку, або вдосконалений технологічний процес, який застосовується в практичній діяльності. Інноваційний процес розпочинається з народження науково-технічної ідеї і завершується поширенням нововведення.

Суть інноваційної діяльності включає такі аспекти:

- управління процесами генерації нових знань;
- управління творчим потенціалом тих, хто забезпечує створення нових знань;
- управління процесами впровадження та поширення (дифузіїю) інновацій;
- управління соціальними та психологічними аспектами нововведень [24].

Інноваційна платформа «СОФТСЕРВ» — це система управління інноваціями з налаштованим робочим процесом, де ви спільно розв'язуєте проблеми та обмінюєтесь ідеями, випробовуючи їх на ринку та перетворюючи їх в рішення. Інноваційна платформа «СОФТСЕРВ» Innovation Platform™ - це справжнє наскрізне рішення для бізнесу, яке дозволяє всесторонньо продумати ідею, розробити прототип та провести ринкове тестування перед створенням успішного продукту. [36]

Компанія «СОФТСЕРВ» знає, що справжній успіх інновацій полягає у швидкості та вартості перевірки ідей на ринку. Інноваційна платформа «СОФТСЕРВ» Innovation Platform™ включає трьохетапний процес, підкріплений дієвими даними та справжньою наскрізною співпрацею. [36]

Принципи здійснення інноваційної діяльності ТОВ «СОФТСЕРВ»:

1. Використання шаблонів ідей та метрик:
 - Контроль інновацій.
 - Створення індивідуалізованих шаблонів, щоб зібрати добре описані якісні ідеї.
 - Додавання до шаблону метрики ідей та візуалізації цих метрик на діаграмі для пріоритизації ідей.
2. Голосування за кращі ідеї:
 - Вибір найкращих ідей завдяки декільком етапам голосування та гнучким налаштуванням критеріїв голосування.

3. Перевірка доцільності реалізації ідей:

- Використання вбудованої систем швидкої перевірки.
- Перевірка припущень, щоб пересвідчитися в доцільності реалізації певної ідеї. Пріоритизація припущень, щоб зосередитися насамперед на найважливіших. Фіксація отриманих результатів та подання рекомендацій.

4. Підвищення доходів та визначення нових джерел прибутку:

- Збір ідеї від людей з різним досвідом та компетенціями.
- Залучення партнерів та клієнтів, адже вони—цінні ресурси в отриманні ідей та зворотного зв'язку поза межами компанії.
- Визначаєте нові джерела прибутку завдяки трансформаційним інноваціям та новим можливостям для бізнесу.

5. Зменшення витрат

6. Формування інноваційної культури [36]

Інноваційна діяльність має значний вплив на конкурентоспроможність підприємства. Інновації дозволяють підприємствам адаптуватися до змін в бізнес-середовищі, створювати нові можливості і забезпечувати стійкі конкурентні переваги [5]. Ось деякі аспекти, які підкреслюють важливість інновацій для конкурентоспроможності підприємства:

1. Створення унікальних продуктів або послуг: Інновації дозволяють підприємствам розробляти унікальні продукти або послуги, які відповідають потребам клієнтів краще, ніж у конкурентів. Це створює перевагу на ринку і забезпечує підприємству вищу конкурентоспроможність.
2. Підвищення ефективності виробництва: Інновації можуть охоплювати впровадження нових технологій, процесів чи методів у виробничий процес, що може призводити до зменшення витрат і підвищення ефективності виробництва, що в свою чергу збільшує конкурентоспроможність.

3. Розвиток нових ринків: Інновації дозволяють підприємствам розширювати свою продуктову лінійку та здійснювати вхід на нові ринки. Впровадження нових ідей і концепцій може привести до залучення нових клієнтів та розширення сфери впливу.
4. Зміна підходу до бізнес-моделі: Інновації можуть вимагати перегляду та зміни бізнес-моделі підприємства. Адаптація до нових реалій ринку та врахування інноваційних рішень може підсилити позиції підприємства на ринку.
5. Забезпечення конкурентних переваг: Підприємства, які інвестують у дослідження та розвиток і впроваджують інновації, можуть забезпечити собі конкурентні переваги. Це може бути пов'язано з нововведеннями у продуктах, технологіях, маркетингу або інших аспектах бізнесу.
6. Зміцнення репутації: Підприємства, які активно займаються інноваціями, часто здобувають репутацію лідера у своїй галузі. Це може сприяти привертанню талановитого персоналу, партнерствам та покращенню відносин з клієнтами [27].

Інновації стали необхідним елементом стратегії більшості підприємств у сучасному бізнес-середовищі і є ключовим фактором для забезпечення стійкої та довгострокової конкурентоспроможності.

В Україні, завдяки її кадровому потенціалу, є великі можливості для розвитку індустрії високих технологій, що в перспективі може стати одним із найважливіших важелів забезпечення нашої державі економічної стабільності та конкурентоспроможності на світових ринках [4].

Зв'язок між фінансовим станом підприємства і його конкурентоспроможністю є ключовим аспектом управління бізнесом. Фінансові показники підприємства впливають на його здатність ефективно конкурувати на ринку. Великі фінансові ресурси дозволяють підприємствам вкладати в інновації та дослідження ринку, що може призвести до виробництва нових, вдосконалених товарів чи послуг. Здорові фінансові показники, такі як

прибуток, ліквідність і рентабельність, можуть забезпечити підприємству достатні ресурси для інвестицій у нові технології, дослідження та розвиток, що підвищує конкурентоспроможність.

Нами було здійснено аналіз фінансового стану ТОВ «СОФТСЕРВ» за показниками ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності. Розрахунки проведені на основі даних, наведених у додатку А та додатку Б. Результати розрахунків наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз фінансового стану ТОВ «СОФТСЕРВ» за показниками ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності у 2022 році

Показники	Формула для розрахунку	Рекомендоване значення	Фактичне значення	Відхилення (+, -)
1	2	3	4	5
Показники ліквідності				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Поточні активи – запаси і витрати – дебіторська заборгованість / Поточні зобов'язання	> 0,2–0,3	0,686	+0,886
Коефіцієнт термінової ліквідності	Поточні активи —запаси і витрати / Поточні зобов'язання	> 0,6–0,7	13,185	+12,585
Коефіцієнт загальної ліквідності	Поточні активи / Поточні зобов'язання	2–3	13,214	+12,614
Робочий капітал	Поточні активи / Поточні зобов'язання	→ max	13,214	-
Показники фінансової стійкості				
Коефіцієнт автономії	Власні кошти / Валюта балансу	>0,6	0,94	+0,34
Коефіцієнт фінансової залежності	Пасив / Власний капітал	<2	1,07	-0,93

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5
Коефіцієнт фінансування	Власні кошти / Позикові кошти	>1	14,53	+13,53
Показники ділової активності				
Коефіцієнт обігового капіталу, число обігів	Товарообіг / Середня сума обігового капіталу	→ max	1,02	-
Тривалість обігу обігового капіталу, в днях	Середня сума обігового капіталу «х» кількість днів у періоді / Товарообіг	→ max	247,95	-
Коефіцієнт мобільності обігового капіталу	Поточні активи — запаси і затрати / Поточні активи	→ max	0,99	-
Частка обігового капіталу, %	Обіговий капітал * 100 / Валюта балансу	→ max	85,07	-
Частка власного обігового капіталу, %	Власний обіговий капітал * 100 / Обіговий капітал	→ max	109,99	-
Показники рентабельності				
Рентабельність власного капіталу, %	Прибуток x 100% / Власний капітал	→ max	2,87	-
Рентабельність капіталу, %	Прибуток x 100% / Валюта балансу	→ max	2,68	-
Капіталовіддача	Товарообіг / Валюта балансу	→ max	0,86	-

Аналіз фінансового стану підприємства має важливе значення для інновацій і новаторського розвитку компанії. Інновації можуть виявитися

високовитратними та ризикованими, тому глибокий фінансовий аналіз дозволяє ефективно управляти ресурсами та забезпечити утримання конкурентоспроможності. Отже, після проведення аналізу фінансового стану ТОВ «СОФТСЕРВ», можна зробити висновок, що всі розраховані показники, окрім коефіцієнту загальної ліквідності, є в межах норми, що свідчить про те, що аналізоване підприємство проводить ефективне управління фінансами, котре створює фундамент для конкурентоспроможності підприємства, дозволяючи йому ефективно конкурувати на ринку та реагувати на виклики та можливості.

Нами було виконано SWOT-аналіз, у якому виділено сильні і слабкі сторони, а також можливості та загрози, з якими може зіткнутись підприємство під час здійснення своєї діяльності (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

SWOT-аналіз ТОВ «СОФТСЕРВ»

Сильні сторони підприємства	Слабкі сторони підприємства
1. Досвід і експертиза 2. Широкий спектр послуг 3. Глобальна присутність 4. Інноваційний підхід	1. Залежність від ключових клієнтів 2. Конкурентність ринку 3. Залежність від змін технологій
Можливості	Загрози
1. Зростання ринку ІТ 2. Розвиток нових технологій 3. Глобальна цифрова трансформація	1. Конкуренція 2. Зміни в законодавстві 3. Економічна нестабільність

SWOT-аналіз допомагає визначити стратегічне положення підприємства. Розглянемо кожен показник SWOT-аналізу компанії «СОФТСЕРВ» детальніше:

Сильні сторони (Strengths):

1. ТОВ «СОФТСЕРВ» має багаторічний досвід в області розробки програмного забезпечення та консультування клієнтів.

2. Підприємство надає різноманітний спектр послуг, що включає розробку програмного забезпечення, тестування, консультування та інші ІТ-послуги.
3. ТОВ «СОФТСЕРВ» має офіси та представництва по всьому світу, що дозволяє їй працювати з клієнтами з різних країн.
4. Компанія активно впроваджує інновації та нові технології в свою діяльність.

Слабкі сторони (Weaknesses):

1. Якщо компанія сильно залежить від обмеженої кількості ключових клієнтів, це може стати слабкою стороною в умовах зміни їхніх потреб або фінансової стабільності.
2. ІТ-галузь дуже конкурентна, і ТОВ «СОФТСЕРВ» повинна постійно пристосовуватися до змін і тримати високий рівень конкурентоспроможності.
3. Швидкі зміни в технологіях можуть вимагати великих витрат на навчання персоналу та модернізацію обладнання.

Можливості (Opportunities):

1. Зростання попиту на ІТ-послуги та програмне забезпечення створює можливості для розширення бізнесу ТОВ «СОФТСЕРВ».
2. Зміни в технологіях, такі як штучний інтелект, блокчейн та інші, можуть відкривати нові можливості для розробки і впровадження нових продуктів та послуг.
3. Зростання попиту на послуги цифрової трансформації у бізнесі надає компанії можливість пропонувати консультативні та розробницькі послуги.

Загрози (Threats):

1. Значна конкуренція в галузі ІТ може впливати на ціни та прибутковість.
2. Зміни в законодавстві щодо захисту даних та інші регуляторні зміни можуть вплинути на діяльність компанії.

3. Економічні кризи та нестабільність можуть зменшити інвестиції у проекти ІТ та обмежити здатність клієнтів фінансувати послуги.

ТОВ «СОФТСЕРВ» має солідні сильні сторони і можливості для росту, але також повинна враховувати свої слабкі сторони та стежити за зовнішніми факторами, які можуть впливати на її бізнес. Адже сильні сторони є ключовою перевагою для компанії, допомагаючи збільшити продажі та отримати більшу частку на ринку. У той час, коли слабкі сторони можуть стати потенційними перешкодами для швидкого росту і розвитку, їх необхідно постійно визначати та усувати, щоб уникнути впливу на збільшення обсягів продажів. Важливо також постійно стежити за ринковим середовищем та визначати можливості, які можна використовувати на користь підприємства. Однак необхідно пам'ятати і про загрози, які можуть виникнути та потенційно зашкодити підприємству: зменшення прибутку, порушення репутації чи перешкоди виробництву. Тому важливо, щоб компанія «СОФТСЕРВ» акцентувала увагу на ліквідації своїх слабких сторін та загроз, використовуючи свої сильні сторони та можливості.

Далі нами було проведено аналіз макросередовища функціонування обраного підприємства за допомогою PEST-аналізу (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

PEST-аналіз ТОВ «СОФТСЕРВ»

Опис фактору	Вплив фактору	Експертна оцінка	Оцінка з поправкою на вагу
1	2	3	4
<i>ПОЛІТИЧНІ ФАКТОРИ</i>			
1. Міжнародні відносини	2	2	0,13
2. Законодавство ІТ-галузі	2	3	0,19
3. Податкова політика	3	4	0,39
<i>ЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ</i>			
1. Рівень інфляції	3	4	0,39
2. Рівень конкуренції	4	5	0,65
3. Динаміка доходів населення	3	3	0,29

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4
<i>СОЦІАЛЬНО - КУЛЬТУРНІ ФАКТОРИ</i>			
1. Рівень кваліфікації кадрів	3	3	0,29
2. Чисельність населення	1	1	0,03
3. Технологічна освіченість	3	2	0,19
<i>ТЕХНОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ</i>			
1. Конкурентоспроможність технічних рішень	2	5	0,32
2. Ступінь використання, впровадження та передачі технологій	2	4	0,26
3. Міжнародне законодавство	3	3	0,29
РАЗОМ	31	39	

Далі здійснено розподіл факторів PEST-аналізу в таблиці 2.5 у відповідних рядках у порядку убутання значущості.

Таблиця 2.5

Розподіл факторів PEST-аналіз

ПОЛІТИЧНІ		ЕКОНОМІЧНІ	
Фактор	Вага	Фактор	Вага
3. Податкова політика	0,39	2. Рівень конкуренції	0,65
2. Законодавство ІТ-галузі	0,19	1. Рівень інфляції	0,39
2. Міжнародні відносини	0,13	3. Динаміка доходів населення	0,29
СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ		ТЕХНОЛОГІЧНІ	
Фактор	Вага	Фактор	Вага
1. Рівень кваліфікації кадрів	0,29	1. Конкурентоспроможність технічних рішень	0,32
3. Технологічна освіченість	0,19	3. Міжнародне законодавство	0,29
2. Чисельність населення	0,03	2. Ступінь використання, впровадження та передачі технологій	0,26

Отже, особливу увагу підприємству, в першу чергу, слід звернути на такі фактори, як рівень конкуренції (кількість конкурентів в галузі може вплинути на розмір та стабільність замовлень від клієнтів), податкова політика (зміни в податковій системі можуть вплинути на витрати компанії та її прибутковість), рівень кваліфікації кадрів (ефективність використання ресурсів та рівень конкурентоспроможності може бути прямо пов'язаним із загальним рівнем кваліфікації працівників) і конкурентоспроможність технічних рішень (швидкі зміни в технологіях можуть впливати на конкурентоспроможність продукції та послуг).

2.3 Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «СОФТСЕРВ»

Банкрутство існуючих підприємств суттєво впливає на розвиток економіки України та зменшує доходи державного бюджету. З метою уникнення фінансового краху компаній та підтримки їх конкурентоспроможності розроблені різноманітні методики прогнозування майбутньої неплатоспроможності. Сучасна економічна наука пропонує численні підходи до аналізу та прогнозу діяльності неплатоспроможних підприємств, які дозволяють вчасно виявляти сумніви щодо подальшої стійкості суб'єкта господарювання. Основні моделі діагностики банкрутства базуються на оцінці показників прибутковості, фінансової стійкості, ліквідності та ділової активності підприємства.

Нами було здійснено оцінку ймовірності банкрутства обраного підприємства за моделлю О.О. Терещенка, Е. Альтмана, Спрінгейта та за коефіцієнтом Бівера.

Модель Терещенка

О. Терещенко розробив універсальну дискримінанту функцію, яка є найбільш оптимальною для діагностики ризику банкрутству українських підприємств, оскільки на його думку, оптимальна дискримінанта функція

повинна враховувати всі складові фінансового стану: ліквідність, прибутковість, оборотність, структуру майна, капіталу тощо [38].

Вона має такий вигляд:

$$Z = 1,5 * X1 + 0,08 * X2 + 10 * X3 + 5 * X4 + 0,3 * X5 + 0,1 * X6, \quad (2.1)$$

де $X1$ - відношення чистого грошового потоку Cash Flow до зобов'язань,

$X2$ - відношення валюти балансу, до зобов'язань (структура капіталу),

$X3$ - відношення прибутку до валюти балансу (рентабельність активів),

$X4$ - відношення прибутку до виручка від реалізації (рентабельність виручки),

$X5$ - відношення виробничих запасів до виручки від реалізації (коефіцієнт закріплення виробничих запасів),

$X6$ - відношення виручки від реалізації до валюти балансу (оборотність сукупного капіталу) [38].

Розрахунок:

$$X1 = \frac{1873,5 + 59378,4}{4493,7} = 13,63$$

$$X2 = \frac{69803}{4493,7} = 15,53$$

$$X3 = \frac{1873,5}{69803} = 0,03$$

$$X4 = \frac{1873,5}{60348,3} = 0,03$$

$$X5 = \frac{55354,5}{60348,3} = 0,92$$

$$X6 = \frac{60348,3}{69803} = 0,86$$

$$Z = 1,5 * 13,63 + 0,08 * 15,53 + 10 * 0,03 + 5 * 0,03 + 0,3 * 0,92 + 0,1 * 0,86 = 22,4994.$$

Отримані результати після обрахунків можна інтерпретувати так:

$Z > 2$ – підприємство вважається фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство;

$1 < Z < 2$ – фінансова рівновага порушена, але за умови переходу підприємства на антикризове управління банкрутство йому не загрожує;

$0 < Z < 1$ – підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів;

$Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом [38].

Отже, за моделлю Терещенка аналізоване підприємство вважається фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство.

Модель Альтмана

Формула розрахунку п'ятифакторної моделі Е. Альтмана має вигляд [39]:

$$Z = 1,2 * X1 + 1,4 * X2 + 3,3 * X3 + 0,6 * X4 + 0,999 * X5 \quad (2.2)$$

де $X1$ – відношення власного оборотного капіталу до всього активів;

$X2$ – відношення нерозподіленого прибутку до всього активів;

$X3$ – відношення прибутку до виплати відсотків до всього активів;

$X4$ – відношення власного капіталу до зобов'язань;

$X5$ – відношення чистого доходу до всього активів [39].

Розрахунок:

$$X1 = \frac{p.1195 - p.1695}{p.1300} = \frac{59378,4 - 4493,7}{69803} = 0,79$$

$$X2 = \frac{p.2350}{p.1300} = \frac{1873,5}{69803} = 0,027$$

$$X3 = \frac{p.2290}{p.1300} = \frac{4960,5}{69803} = 0,07$$

$$X4 = \frac{p.1495}{p.1595 + p.1695} = \frac{65309,3}{24550,4 + 4493,7} = 2,25$$

$$X5 = \frac{p.2000}{p.1300} = \frac{60348,3}{69803} = 0,86$$

$$Z = 1,2 * 0,79 + 1,4 * 0,027 + 3,3 * 0,07 + 0,6 * 2,25 + 0,999 * 0,86 = 3,43.$$

Граничні значення:

$Z < 1,8$ – ймовірність банкрутства висока;

$1,8 < Z < 2,7$ – ймовірність банкрутства дуже висока;

$2,71 < Z < 2,9$ – банкрутство можливе;

$Z > 3$ – ймовірність банкрутства дуже низька [39].

Отже, за моделлю Альтмана ймовірність банкрутства аналізованого підприємства є дуже низькою.

Модель Спрінгейта

У загальному модель Спрінгейта має такий вигляд [33]:

$$Z = 1,03 * X1 + 3,07 * X2 + 0,66 * X3 + 0,4 * X4 \quad (2.3)$$

де $X1$ – частка оборотного капіталу в структурі активів;

$X2$ – відношення чистого прибутку до виплати податків і відсотків до сукупних активів;

$X3$ – відношення чистого прибутку до виплати відсотків до поточних зобов'язань;

$X4$ – відношення доходу від реалізації продукції до всіх активів [33].

Розрахунок:

$$X1 = \frac{p. 1195}{p. 1300} = \frac{59378,4}{69803} = 0,85$$

$$X2 = \frac{p. 2290}{p. 1300} = \frac{4960,5}{69803} = 0,07$$

$$X3 = \frac{p. 2290}{p. 1695} = \frac{4960,5}{4493,7} = 1,1$$

$$X4 = \frac{p. 2000}{p. 1300} = \frac{60348,3}{69803} = 0,87$$

$$Z = 1,03 * 0,85 + 3,07 * 0,07 + 0,66 * 1,1 + 0,4 * 0,87 = 2,16.$$

Якщо для підприємства критерій $Z < 0,862$, то підприємство – потенційний банкрут; якщо $Z > 2,451$, то загроза банкрутства мінімальна і підприємство є фінансово надійним [33]. Отже, за моделлю Спрінгейта аналізоване підприємство не є потенційним банкрутом.

Коефіцієнт Бівера

Для виявлення тенденцій формування недоцільної структури балансу прибуткового підприємства та прийняття вчасних запобіжних заходів, спрямованих на уникнення банкрутства, здійснюється регулярний експрес-аналіз фінансового стану компаній, використовуючи коефіцієнт Бівера. Цей коефіцієнт розраховується як відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до загальної суми довгострокових і поточних зобов'язань [15].

Даний коефіцієнт для ТОВ «СОФТСЕРВ» розраховується так:

$$KB = \frac{1873,5 - 79,3}{0 + 4493,7} = 0,4 \quad (2.4)$$

Граничні значення:

- $KB > 0,4$ – банкрутство не загрожує,
- $KB < 0,2$ – банкрутство можливе (якщо протягом тривалого періоду зберігається це значення) [15].

Отже, за коефіцієнтом Бівера, не можна сказати, що аналізованому підприємству не загрожує банкрутство.

Таким чином, після проведених розрахунків можна зробити висновок, що підприємству ТОВ «СОФТСЕРВ» не загрожує банкрутство. Показники ймовірності банкрутства вказують на фінансову стійкість підприємства. Чим вищий ризик банкрутства, тим менше фінансових ресурсів може бути доступно для вкладення в стратегії підвищення конкурентоспроможності. Зменшення ризику банкрутства може сприяти більш ефективному використанню ресурсів для підвищення конкурентоспроможності. Конкурентоспроможність підприємства часто пов'язана з його здатністю до інновацій. Низька ймовірність банкрутства може забезпечити більше ресурсів для інновацій та досліджень, що сприяє збереженню або вдосконаленню конкурентних переваг.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЇ «СОФТСЕРВ» НА ЗАСАДАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

3.1 Напрями впровадження інновацій на підприємстві «СОФТСЕРВ» задля підвищення конкурентоспроможності

ТОВ «СОФТСЕРВ» - це компанія, яка спеціалізується на інформаційних технологіях, тому для підвищення конкурентоспроможності важливо активно впроваджувати інновації в свою діяльність. Ось кілька напрямків, які можуть допомогти у цьому процесі:

Дана компанія має стійкий фінансовий стан і їй не загрожує банкрутство, то впровадження інновацій може значно підвищити її конкурентоспроможність. Ось деякі напрями та поради:

1. Розробка нових продуктів та послуг. Інновації в продукції дозволять компанії розширювати асортимент і відповідати змінам в запитаннях ринку.
2. Впровадження технологічних змін. Модернізація технологій та впровадження цифрових рішень можуть покращити ефективність виробництва та оптимізувати бізнес-процеси.
3. Формування партнерств та подальша співпраця з ІТ-компаніями. Укладання стратегічних партнерств із технологічними компаніями може забезпечити доступ до інноваційних рішень та експертизи.
4. Інвестиції у дослідження та розвиток. Великі інвестиції у власне дослідницько-розвідувальне відділення дозволять підприємству стати лідером у впровадженні нових ідей та технологій.
5. Розвиток лояльності клієнтів. Використання інноваційних стратегій в обслуговуванні клієнтів, таких як програми лояльності та персоналізовані послуги, може підняти рівень задоволеності клієнтів, що в свою чергу вплине на імідж компанії.

Загалом, інновації дозволяють підприємствам вигравати в змаганні на ринку та забезпечувати тривалу конкурентоспроможність навіть коли

фінансовий стан є стійким. Важливо враховувати потреби ринку, реагувати на зміни у технологічному середовищі та надавати своїм клієнтам сучасні та ефективні рішення.

3.2 Обґрунтування економічної ефективності реалізації запроваджених інновацій

Ефективність інноваційних проектів представляє собою комплексний підхід і може оцінюватися з різних точок зору, включаючи науково-технічну, економічну, комерційну та соціальну перспективи.

Для оцінки науково-технічної ефективності може використовуватися метод, який базується на створенні шкали градацій, що оцінює рівень новаторства та впровадження результатів інноваційного проекту.

Економічна ефективність інноваційних проектів визначається через систему основних та допоміжних економічних показників. Основні показники включають прибуток або дохід, отриманий в результаті впровадження технічного нововведення, а також сукупний ефект, що визначається як загальна сума прибутку чи доходу від впровадження нововведень у національному господарстві.

Комерційна ефективність проектів передбачає оптимізацію витрат на реалізацію проекту та максимізацію доходу від його впровадження, тобто враховує ринкові переваги, отримані від його реалізації.

Оцінку соціальної ефективності доречно проводити на основі показників, які відображають:

- 1) Поліпшення умов праці та виробничого середовища, зокрема аспекти, такі як рівень забруднення, безпека праці, температурний режим, акустичний та вібраційний рівні і т.д.

- 2) Зменшення негативного впливу на природне середовище, включаючи зменшення викидів у повітря, водоймища та на земельну поверхню.

3) Вплив на робочі місця, такий як зміни у їх кількості, структурі персоналу та кваліфікації працівників внаслідок реалізації інноваційного проекту, а також врахування впливу на рівень здоров'я працівників. [6]

Реалізація вищезазначених інновацій може призвести до ряду значущих переваг для компанії «СОФТСЕРВ»:

1. Розширення клієнтської бази: нові продукти та послуги, сприяючи розширенню асортименту, можуть привести до залучення нових клієнтів і розширення сфери впливу компанії "СОФТСЕРВ".
2. Підвищення рівня ефективності: впровадження технологічних інновацій може оптимізувати бізнес-процеси, забезпечуючи підприємству більшу ефективність та ефективніше використання ресурсів.
3. Підвищення лояльності клієнтів: інновації в обслуговуванні клієнтів можуть покращити їхнє враження від компанії, що призводить до підвищення лояльності та збільшення повторних покупок.
4. Залучення інвестицій: якщо компанія активно інвестує в дослідження та розвиток, це може зробити її привабливішою для інвесторів, що сприяє додатковим фінансовим можливостям.
5. Створення іміджу лідера в галузі: інновації дають можливість бути на передовому ринку та стати визнаним лідером в галузі, що підсилює імідж компанії.
6. Підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку: інновації дозволяють компанії адаптуватися до міжнародних стандартів та вимог, що сприяє розширенню географії діяльності та конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Загалом, реалізація інновацій дозволить компанії "СОФТСЕРВ" не лише зберегти свій стабільний фінансовий стан, але й покращити своє положення на ринку та забезпечити стійку конкурентоспроможність.

ВИСНОВКИ

Отже, було розглянуто теоретичні основи конкурентоспроможності та зв'язок даного поняття з інноваціями, господарсько-економічну та інноваційну діяльність компанії «СОФТСЕРВ», було проведено SWOT-аналіз та PEST-аналіз, проаналізовано фінансовий стан компанії за показниками ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності і рентабельності; оцінено ймовірність банкрутства за моделлю О.О. Терещенка, Е. Альтмана, Спрінгейта та за коефіцієнтом Бівера, а також було запропоновано напрями впровадження інновацій на «СОФТСЕРВ» задля підвищення конкурентоспроможності.

Конкурентоспроможність є ключовим поняттям у сучасному бізнес-середовищі, і її важливість важко переоцінити. Важливість конкурентоспроможності полягає не лише у здатності зберегти власні позиції на ринку, але і в здатності взяти верх над конкурентами та впливати на розвиток галузі. Здатність підприємства ефективно конкурувати перетворюється в позитивний цикл: конкурентоспроможність привертає нових клієнтів, підвищує лояльність існуючих, сприяє інноваціям та розвитку. Це визначає його здатність пристосовуватися до ринкових умов, забезпечує стабільність та відкриває нові можливості для зростання. В сучасному світі, де швидкість змін є ключовою, конкурентоспроможність є фундаментальним елементом стратегічного успіху та довгострокової стійкості підприємства.

Розв'язання проблеми конкурентоспроможності є основою для стратегії економічного росту, зосередженої на інноваціях. Це дозволить ефективніше впроваджувати господарство в світову економіку. Впровадження інновацій є складним та ризикованим процесом, і рішення про їхнє впровадження залежить від мотивації як власників інвестиційного капіталу, так і підприємців. Для переходу до інноваційного розвитку економіки необхідно активне втручання держави в процес створення та впровадження інновацій. Сприяти цьому може ефективно державне прогнозування, збільшення інвестицій у науку та заохочення виробників знань та інновацій. Посилення конкурентних позицій в

переробній промисловості можливе лише за умов істотного збільшення інвестицій і нагромадження інноваційного потенціалу.

«СОФТСЕРВ» - це велика технологічна компанія, яка спеціалізується на розробці програмного забезпечення та інших інженерних послугах. Вона відома своїми послугами у сфері розробки програмного забезпечення для клієнтів різного роду та розмірів, включаючи великі корпорації та стартапи. Компанія надає консалтингові послуги в області інформаційних технологій, допомагаючи клієнтам оптимізувати та модернізувати їхні ІТ-інфраструктури та бізнес-процеси. «СОФТСЕРВ» включила в свою діяльність послуги з тестування програмного забезпечення та забезпечення якості, щоб гарантувати ефективність та надійність розроблених продуктів. Компанія активно застосовує технології аналізу даних та штучного інтелекту для розв'язання бізнес-завдань своїх клієнтів, а також зацікавлена в інноваційних проектах та дослідженнях, спрямованих на розвиток нових технологій та вирішення складних завдань.

Підприємства з меншим ризиком банкрутства можуть бути більш гнучкими та адаптивними до змін в економічному середовищі. Це важливо для збереження та підвищення конкурентоспроможності в умовах змін. Враховуючи ці аспекти, зниження ймовірності банкрутства може стати ключовим фактором для стабільності, зростання та підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

ТОВ «СОФТСЕРВ», відзначаючись стійким фінансовим станом та відсутністю загроз банкрутства, має унікальну можливість вдосконалити свою конкурентоспроможність через інновації. Розробка нових продуктів і послуг дозволить розширити асортимент, відповідаючи змінам в ринковому попиті. Впровадження технологічних змін та цифрових рішень покращить ефективність виробництва й оптимізує бізнес-процеси. Укладання стратегічних партнерств з ІТ-компаніями надасть доступ до інновацій та експертизи. Інвестиції у дослідження та розвиток допоможуть встановити підприємство як лідера у впровадженні нових ідей. Розвиток лояльності клієнтів за допомогою

інноваційних стратегій в обслуговуванні підвищить рівень задоволеності клієнтів, сприяючи позитивному іміджу компанії. Такий комплексний підхід до інновацій може значно підсилити позиції підприємства на ринку та забезпечити стабільну конкурентоспроможність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2002. - № 36. - ст. 266.
2. Аналіз господарської діяльності [текст] : навчальний посібник /. [за заг. ред. І. В. Сіменко, Т. Д. Косової] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 384 с.
3. Андреева Н. М. Товарна інноваційна політика : навч. посіб. / Н. М. Андреева, О. В. Рулінська ; Одес. нац. екон. ун-т. - Одеса : Квітень, 2015. - 279 с.
4. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник / В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с.
5. Бердинець М. Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі: навч. посіб. / М. Д. Бердинець, А. В. Сурженко. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 352 с.
6. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки : [підручник] / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. – К. : Знання, 2008. – С.11-18.
7. Діагностика в системі управління: навчальний посібник / К. А. Приб, Н. І. Патика ; Ін-т підгот. кадрів держ. служби зайнятості України. – Київ : ЦУЛ, 2016. – 431 с.
8. Драган О.І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти. Монографія/ Драган О.І. – К.: ДАКККіМ, 2006. – 160 с.
9. Друкер П. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво / П. Друкер ; пер. з англ. В. С. Гуля. – К. : Україна, 1994. – 319 с.
10. Економіка і фінанси підприємства [Текст] : [підручник] / Н. М. Суліма, Л. М. Степасюк, О. В. Величко ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : Компринт, 2015. - 465 с.
11. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андреева, Л.О.Болтянська .- Мелітополь: Люкс, 2020. – 272 с.
12. Заболоцький Б. Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності / Заболоцький Б. Ф. – Львів : Вид. центр «Новий Світ-2000», 2007. – 454 с.
13. Ілляшенко С. М. Формування ринку екологічних інновацій: економічні основи управління : монографія / С. М. Ілляшенко, О. В. Прокопенко ; за ред. С. М. Ілляшенка. – Суми : Видавництво СумДУ, 2003. – 266 с.
14. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін.; НАН України. – К., 2015. – 336с.
15. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент: підручник / Г. Г. Кірейцев. – Житомир : ЖІТІ, 2001. – 440 с.
16. Ковальчук Т.М. Оперативний аналіз виконання технологічного процесу - основа виробництва конкурентоспроможної продукції / Ковальчук Т.М. // Формування ринкових відносин в Україні.-2015.-№8-12.-С.32-35.
17. Лаврова Ю. В. Економіка підприємства та маркетинг: конспект лекцій/ Ю. В. Лаврова. – Харків, 2012.

18. Лапко О. Екологічний фактор в інноваційній діяльності / О. Лапко // Економіка України . – 1998. – № 8. – С. 69.
19. Маркетинг: навч. пос. / В. В. Липчук, Р. П. Дудяк, С. Я. Бугіль, Я. С. Янишин. — Львів: «Магнолія 2006», 2012. — 456 с.
20. Омельчак Г.В. Стан і проблеми конкурентоспроможності підприємств України в умовах невизначеності зовнішнього середовища / Омельчак Г.В. Проблеми економіки транспорту: Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. - 2014. Вип. 8. - С. 63-69.
21. Онищенко В. О. Управління інноваціями. Менеджмент / В. О. Онищенко, С. Л. Литвиненко, Л. Л. Литвиненко. – Київ: Кондор, 2022. – 284 с.
22. Павленко І. А. Інноваційне підприємництво у трансформаційній економіці України : монографія / І. А. Павленко. – К. : КНЕУ, 2007. – 248 с.
23. Санто Б. Инновация как средство экономического развития / Б. Санто. – М. : Прогресс, 1990. – 296 с.
24. Скрипко Т.О. Інноваційний менеджмент: Підручник/ Скрипко Т.О. - К.: Знання, 2011. - 423 с.
25. Сумець О. М. Товарна інноваційна політика: Навчальний посібник/ Сумець О. М., Ігнатова Є. М. — К.: «Хай Тек Прес», 2010. — 368 с.
26. Товарна інноваційна політика промислового підприємства: навч. посіб./ Солнцев С.О., Н.С. Кубишина– Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 86 с.
27. Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс. Підручник /За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. – Харків: НТУ „ХПІ”, 2011. – 614 с.
28. Управління інноваціями: навч. посіб. / Н. І. Чухрай, Л. С. Лісовська ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. – 277 с.
29. Шкарлет С.М. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посіб. / С. М. Шкарлет, В. П. Ільчук. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. – 308 с.
30. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку : Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Й. А. Шумпетер ; пер. з англ. В. Старка. – К. : Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2011. – 242 с
31. Яцкевич І. В. Економічна діагностика: навч. посіб./ Яцкевич І. В. - Одеса, 2015. - 291 с
32. Вікіпедія: SoftServe [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/SoftServe>
33. Зарубіжні моделі прогнозування банкрутства підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stud.com.ua/44327/menedzhment/zarubizhni_modeli_prognozuvannya_bankrutstva_pidpriyemstv
34. Міністерство економіки України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
35. Офіційний сайт Forbes в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://forbes.ua/profile/softserve-306>

36. Офіційний сайт компанії «СОФТСЕРВ» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.softserveinc.com/uk-ua>
37. Повне досьє на кожну компанію України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://youcontrol.com.ua/sign_in/
38. Універсальна дискримінантна модель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
39. Altman, E. I. Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy/ Altman, E. I. // The Journal of Finance. – 1968. - 23(4) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.raggeduniversity.co.uk/wpcontent/uploads/2016/08/FINANCIAL-RATIOS-DISCRIMINANT-ANALYSIS-AND.pdf>
40. Вороненко В. І. Обґрунтування напрямів розвитку сонячної енергетики для України // Енергоефективність та відновлювальна енергетика в Україні: проблеми управління / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. М. Сотник. – Суми : ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. – С. 72-85. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80025>
41. Вороненко В.І., Бурлакова И.М.. Эфффекты от использования энергетических природных ресурсов в странах Европейского союза и Украине. Економіка та держава. 2018. № 7. С. 61-66. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/70636>
42. Вороненко В.І., Горобченко Д.В. Теоретические модели анализа эколого-экономического развития. Економічний простір: Збірник наукових праць. 2020. № 157. С. 65-68. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83711>
43. Вороненко В.І., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Визначення індикаторів та рівнів регуляторної ефективності податкових інструментів на національному та світовому рівнях. Проблеми та перспективи забезпечення макроекономічної стабільності : монографія / за ред. С. В. Леонова і М. М. Бричко. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 65-75. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90488>
44. Вороненко В.І., Кубатко О.В., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Динаміка цифрової трансформації соціально-економічних та екологічних систем. Агросвіт. 2022. № 15-16. С. 15-22. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89229>
45. Гриценко П., Коваленко Є., Вороненко В., Смакоуз А., Степаненко Є. Аналіз дефініції «зміни» як економічної категорії. Механізм регулювання економіки, (1 (91), 92-98. URL: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.07>
46. Дяченко, А. В., Карінцева, О. І., Тарасенко, С. В., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Кисильова, К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019- 2020 рр. в Україні // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 21-40. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.02>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85737>

47. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721>
48. Економіка розвитку: європейський досвід упровадження досягнень Industries 3.0, 4.0 та 5.0. : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91525>
49. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2023. – 702 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91523>
50. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві // Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754>
51. Лукаш, О., Дерев'янку, Ю., Васильєва, Т., & Танащук, М. (2022). Формування конкурентного середовища у освітньому просторі: роль освітніх провайдерів. Механізм регулювання економіки, (3-4(97-98)), 31-39. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90532>
52. Мельник Л. (2021) Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2021. 432 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89235>
53. Мельник Л. Г., Маценко О. М., Дериколенко О. М., Кириленко М. В., Стародуб І. А. Економіка підприємств, територій та макроекономічних систем в умовах цифрових трансформацій: від стабільності й лінійного мислення до антикрихкості та нелінійного, інноваційного мислення // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 67-78. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.06>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87532>
54. Мельник, Л. (2022). Росія – країна, побудована на порушенні божих заповідей: погляд економіста . Механізм регулювання економіки, (3-4(97-98)), 141-150. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.10>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90536>
55. Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій. Сумський державний університет, с. 180. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>
56. Ніколаєв С.О., Вороненко В.І., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Одеволе О.О. Блокчейн як фактор цифрової трансформації економіки України. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2021. №2. С. 16-23. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85043>
57. Омеляненко В.А., Литвиненко С.М., Вороненко В.І. Аналіз потенціалу конвергенції біо- та нанотехнологій в космічній галузі (національний та міжнародний аспект). Інновації і трансфер технологій: методи, моделі та

механізми управління: колективна монографія / за ред. д.е.н. В.А. Омеляненко. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. С. 284-296.

58. Сотник І. (2018) Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / І. Сотник, Л. Таранюк. – Суми: Університетська книга, 2018. – 572 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>

59. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 1: Трансформації економічних систем: досвід ЄС в реалізації Industries 3.0, 4.0, 5.0: навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2022. 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91526>

60. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 2: Кращі практики ЄС для сестейнового розвитку : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91527>

61. Amazon Web Services [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://aws.amazon.com/?nc2=h_lg.

62. Google Cloud [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://cloud.google.com/find-a-partner/>.

63. Microsoft Solutions Partner designations [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://partner.microsoft.com/en-rs/partnership/solutions-partner>.

64. MuleSoft [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.mulesoft.com/>.

65. Salesforce Partner Community [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://partners.salesforce.com/pdx/s/?language=en_US&redirected=RGSUDODQU L.

66. VMware [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.vmware.com/>.

67. Babenko V., Matsenko O., Voronenko V., Nikolaiev S., Kazak D. Economic prospects for cooperation the European Union and Ukraine in the use of blockchain technologies. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism. 2020. № 12. С. 8-17. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83746>

68. Hrytsenko P., Voronenko V., Kovalenko Ye., Kurman T., Omelianenko V. Assessment of the development of innovation activities in the regions: Case of Ukraine. Problems and Perspectives in Management. 2021. 19(4). P. 77-88. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85729> (SCOPUS)

69. Hrytsenko, P.V., Kovalenko, Y.V., Voronenko, V.I., Smakouz, A.M., Stepanenko, Y.S. Analysis of the Definition of “Change” as an Economic Category. Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. С. 92-98. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84025>

70. Ji, Z., & Sotnyk, I. (2023). Economic analysis of energy efficiency of China's and India's national economies. Mechanism of an Economic Regulation,

- (1(99), 11-16. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.02>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91221>
71. Jianming Mu, Goncharenko O. S., Chortok Yu. V., Yaremenko A. H. Peculiarities of Formation of the Region's Logistics Infrastructure on the Basis of Eco-Innovations Within the Framework of Stakeholders' Partnership in the Enterprise-Region-State System // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 4. P. 22-29. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.94.03>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87514>
72. Karintseva O. I., Yevdokymov A. V., Yevdokymova A. V., Kharchenko M. O., Dron V. V. Designing the Information Educational Environment of the Studying Course for the Educational Process Management Using Cloud Services. Механізм регулювання економіки. 2020. № 3. С. 87-97. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2020.89.07>
73. Kovalov, B., Karintseva, O., Kharchenko, M., Khymchenko, Y., & Tarasov, V. (2023). Methods of evaluating digitization and digital transformation of business and economy: the experience of OECD and EU countries. Економіка розвитку систем, 5(1), 18-25. <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-3> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91585>
74. Kubatko, O. V., Kubatko, O. V., Sachnenko, T. I., Oluwaseun, O. O. Organization of Business Activities with Account to Environmental and Economic Aspects // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 2. P. 76-85. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85180>
75. Kubatko, O., Merritt, R., Duane, S., & Piven, V. (2023). The impact of the COVID-19 pandemic on global food system resilience. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99), 144-148. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.22>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91371>
76. Lukash, O. A., Derev'yanko, Y. M., Kozlov, D. V., Mukorez, A. I. Regional Economic Development in The Context of the COVID-19 Pandemic and the Economic Crisis // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 99-107. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84026>
77. Melnyk, L. Hr., Shaulska, L. V., Mazin, Yu. O., Matsenko, O. I., Piven, V. S., Konoplov, V. V. Modern Trends in the Production of Renewable Energy: the Cost Benefit Approach // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 5-16. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.01>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83761>
78. Melnyk, L., Karintseva, O., Kubatko, O., Derev'yanko, Y., & Matsenko, O. (2022). Restructuring of socio-economic systems as a component of the formation of the digital economy in Ukraine. Mechanism of an Economic Regulation, (1-2(95-96), 7-13. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.01>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89627>
79. Melnyk, L., Kovalov, B., Mykahilov, S., Mykhailov, S., Skrypka, Y., & Starodub, I. (2022). Dynamics of reproduction of economic systems in the transition

to digital economy – in the light of synergetic theory of development*. Mechanism of an Economic Regulation, (3-4(97-98), 7-14. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.01> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90520>

80. Melnyk, L., Matsenko, O., Kalinichenko, L., Holub, A., & Sotnyk, I. (2023). Instruments for ensuring the phase transition of economic systems to management based on Industries 3.0, 4.0, 5.0. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99), 34-40. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.06>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91226>

81. Nesterenko V., Dolhosheieva O., Kirilieva A., Voronenko V., Hrytsenko P. «Green» vector of the economic development of the country. Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. С. 82-90. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87533>

82. Nikulina, M., Sotnyk, I., Derykolenko, O., & Starodub, I. (2022). Unemployment in Ukraine's economy: COVID-19, war and digitalization. Mechanism of an Economic Regulation, (1-2(95-96), 25-32. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.04>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89630>

83. Omelyanenko V., Pidorychev I., Voronenko V., Andrusiak N., Omelianenko O., Fyliuk H., Matkovskiy P., Kosmidailo I. Information & Analytical Support of Innovation Processes Management Efficiency Estimations at the Regional Level. International Journal of Computer Science and Network Security. 2022. Vol. 22, No. 6. P. 400-407. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89615>

84. Sotnyk I. M., Nahorni M. V., Maslii M. Yu., Nikulina M. P., Yehorov Y. V. Problems of Unemployment in Ukraine Under the COVID-19 Pandemic // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. P. 88-96. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87534>

85. Sotnyk, I. M., Matsenko, O. M., Popov, V. S., Martymianov, A. S. Ensuring the Economic Competitiveness of Small Green Energy Projects // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 28-40. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.03>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84021>

86. Tambovceva, T. T., Melnyk, L. Hr., Dehtyarova, I. B., Nikolaev, S. O. Circular Economy: Tendencies and Development Perspectives // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 2. P. 33-42. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.04>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85156>

87. Voronenko V., Horobchenko D. Approaches to the Formation of a Theoretical Model for the Analysis of Environmental and Economic Development. Journal of Environmental Management and Tourism. Craiova: ASERS Publishing, 2018. Vol. 9, Issue Number 5(29). P. 1108-1119. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77227>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «СОФТСЕРВ» за 2022 рік

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 156.00	439.00
первісна вартість	1001	25 600.00	25 883.00
накопичена амортизація	1002	24 444.00	25 444.00
Основні засоби	1010	2 839.00	1 808.00
первісна вартість	1011	8 227.00	8 225.00
знос	1012	5 388.00	6 417.00
інші фінансові інвестиції	1035	9.00	9.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	410.00	
Усього за розділом I	1095	4 414.00	2 256.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	108 845.00	295 767.00
Дебіторська заборгованість за	1130	1 203.00	1 927.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
розрахунками: за виданими авансами			
з бюджетом	1135	107.00	128.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 258.00	161.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	97 556.00	27 576.00
Рахунки в банках	1167	97 556.00	
Витрати майбутніх періодів	1170	52.00	56.00
Інші оборотні активи	1190	265.00	35.00
Усього за розділом II	1195	212 286.00	325 650.00
Баланс	1300	216 700.00	327 906.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15.00	15.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Додатковий капітал	1410	2.00	2.00
Резервний капітал	1415	9.00	9.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	157 967.00	237 486.00
Усього за розділом I	1495	157 993.00	237 512.00
товари, роботи, послуги	1615	44 957.00	80 541.00
розрахунками з бюджетом	1620	7 932.00	9 677.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	6 285.00	
розрахунками з оплати праці	1630	75.00	
за одержаними авансами	1635	5 635.00	156.00
Поточні забезпечення	1660	85.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	23.00	20.00
Усього за розділом III	1695	58 707.00	90 394.00
Баланс	1900	216 700.00	327 906.00

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ТОВ
«СОФТСЕРВ» за 2022 рік

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	552 661.00	500 960.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	484 109.00	383 372.00
Валовий: прибуток	2090	68 552.00	117 588.00
Інші операційні доходи	2120	54 498.00	5 977.00
Адміністративні витрати	2130	4 664.00	8 995.00
Витрати на збут	2150	5 298.00	4 418.00
Інші операційні витрати	2180	14 058.00	13 453.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	99 030.00	96 699.00
Інші фінансові доходи	2220	23.00	41.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інші доходи	2240	5.00	
Інші витрати	2270	69.00	
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	99 053.00	96 676.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-19 534.00	-17 726.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	79 519.00	78 950.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	79 519.00	78 950.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	254.00	331.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Витрати на оплату праці	2505	8 766.00	8 235.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 814.00	1 761.00
Амортизація	2515	2 029.00	4 426.00
Інші операційні витрати	2520	495 267.00	395 554.00
Разом	2550	508 130.00	410 307.00